

Inleiding

Meer over
de vernieuwde
samenwerkings-
overeenkomst.

In januari 2022 ondertekenden de leden van de Inspectieraad een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. De ondertekening was een belangrijk moment in het onderlinge gesprek over het ontwikkelperspectief voor de Inspectieraad, met aandacht voor zowel de betekenis en positie van toezicht als de kwaliteit en innovatie van toezicht. Een jaar later kan worden geconstateerd dat de resultaten positief zijn.

Deze herbevestiging van de samenwerking toont dat de inspecties gezamenlijk pal staan voor het instituut toezicht. Dat komt ook op andere manieren tot uitdrukking. Zo hebben inspecteurs-generaal (IG's) het afgelopen jaar zich via eigen werkgroepen actief ingezet voor inspectie-brede onderwerpen zoals professionalisering, digitalisering en externe oriëntatie. Er is sprake van een toenemend gevoel van eigenaarschap. De intercollegiale consultatie tijdens de overleggen wordt door hen zeer gewaardeerd en ook de medewerkers van de inspecties weten elkaar steeds beter in allerlei netwerken te vinden om kennis uit te wisselen en samen te werken.

Het afgelopen jaar namen de Belastingdienst en Douane afscheid van de Inspectieraad om plaats te maken voor de nieuw opgerichte Inspectie belastingen, toeslagen en douane. Daarnaast vertrokken drie IG's vanwege een andere baan of pensioen, wat aan de andere kant betekende dat er drie nieuwe IG's zitting namen in de raad.

Interview
Afscheid van
Jan van den
Bos

Een gedenkwaardig moment was de wisseling van voorzitter. Na elf jaar gaf Jan van den Bos, IG van de Inspectie Leefomgeving en Transport, in juni de voorzittershamer over aan Alida Oppers,

Interview

Kennismaking
met Alida
Oppers.

inspecteur-generaal van het Onderwijs. Zij is unaniem benoemd door de Raad. Met haar benoeming werd het tweejaarlijks wisselend voorzitterschap geïntroduceerd om ook op die manier de betrokkenheid van de individuele leden tot uiting te brengen.

2022 in getallen

 176 deelnemers van 9 organisaties aan 11 Leertrajecten Startende Inspecteur (LSI)

 12 deelnemers aan 1 Leertraject Strategisch Toezicht (LST)

 14 deelnemers van 14 organisaties aan 1 Programma Top Toezichthouders (PTT)

 4 keuzemodules voor rijkstrainees

 29 actieve netwerken van vakgenoten

 1.891 leden Netwerk Publiek Toezicht

Inspectieraad
15 jaar

 >400 bezoekers Toezichtfestival

 14 Inspectieraad leden met samen 8.500 medewerkers

 19.569 bezoekers op de website

 955 volgers op LinkedIn (verdubbeld in 1 jaar)

 37 nieuwsberichten

 970 volgers op Twitter

 1.777 luisteraars van 8 podcasts

 4 nieuwsbrieven

Betekenis en positie

Meer over
gezamenlijke
Hoofdpijnen-
brief.

Interview
ToeZine.

Podcasts
De toekomst
van toezicht.

De aankondiging van een Wet op de rijksinspecties in het coalitieakkoord van december 2021 heeft de maatschappelijke en politieke discussie over de positie van toezicht en inspecties in een stroomversnelling gebracht. Het coalitieakkoord plaatst de aangekondigde wet nadrukkelijk in de context van het bredere streven van het kabinet om de democratische instituties te versterken.

De Inspectieraad volgt de totstandkoming van de wet op de voet en levert ook inhoudelijke bijdragen aan dit proces. De Inspectieraadleden treden eensluidend naar buiten over het belang van zo'n wet en welke onderdelen daarin onmisbaar zijn. Voorbeelden daarvan zijn een gezamenlijke Hoofdpijnenbrief aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (juni 2022) en diverse interviews en podcasts.

Signaleringsfunctie

De Inspectieraadleden benadrukken het toenemend belang van de signaleringsfunctie van het toezicht: inspecties beschrijven en agenderen ontwikkelingen binnen het maatschappelijk veld waarop zij actief zijn. Daarbij gaat het al lang niet meer alleen om terugkoppeling naar de beleidsmakers op de departementen: IG's treden steeds vaker naar buiten om over knelpunten in hun domein een maatschappelijk debat uit te lokken of aan te jagen.

Deze ontwikkeling ontmoet soms nog kritiek: gaan de inspecties niet hun boekje te buiten? Maar inspecties houden de overheid en de samenleving een spiegel voor en reflecteren op de discrepantie tussen de formele normen en de uitwerking daarvan in de praktijk. De noodzaak hiervan blijkt telkens geen overbodige luxe, getuige bijvoorbeeld de kinderopvangtoeslagaffaire, die aanleiding was om de Inspectie belastingen, toeslagen en douane in het leven te roepen.

Handreikingen

De Wet op de rijksinspecties zal een algemeen kader bieden voor de formele relatie van inspecties met ministeries. De ontwikkeling naar inspecties als onafhankelijke pilaren van de rechtsstaat vergt nadere uitwerking en invulling. Diverse inspecties hebben stappen gezet om te komen tot een relatiestatuuut of protocol met het ministerie. Om dit te ondersteunen heeft de Inspectieraad een handreiking opgesteld. Dit is een ‘aandachtspuntenlijst’ van onderwerpen die in een relatiestatuuut geregeld kunnen worden, voorzien van praktijkvoorbeelden.

Tevens is een handreiking opgesteld voor de interne kwaliteitszorg zodat inspecties ook op dit gebied van elkaar kunnen leren. De inspecties ontwikkelen zich zo verder tot lerende organisaties.

Kwaliteit van toezicht

Meer over
de Academie
voor Toezicht.

Meer over
leerboek
'Toezicht.
Beschouwingen
over inspecties
en autoriteiten'.

Meer over
het Leertraject
Strategisch
Toezicht.

De Inspectieraad maakt zich via twee routes sterk voor een hoog kwaliteitsniveau van toezicht: de Academie voor Toezicht en het wetenschappelijk onderzoeksprogramma Vernieuwing van Toezicht.

Academie voor Toezicht

Toezicht is een vak en daarbij horen scholing en vakontwikkeling. De Inspectieraad bevordert de professionalisering van het vak via de Academie voor Toezicht. De academie verzamelt kennis en brengt toezichthouders bij elkaar: zo kunnen ze van elkaar leren en zelfreflectie ontwikkelen. De docenten worden dan ook gezocht bij de diverse inspecties en marktautoriteiten zelf. Na een actieve zoektocht zijn in 2022 dertig nieuwe docenten geworven. Er zijn drie leertrajecten. Van het Leertraject Startende Inspecteur (LSI) waren er elf edities, met 176 deelnemers in totaal. Het traject is opgezet rond de inspectiecirkel, die de stappen in het werk van inspecteurs beschrijft. Daarmee sluit het traject aan bij de werkpraktijk. De deelnemers gaan in hun vakontwikkeling het nieuwe leerboek *'Toezicht. Beschouwingen over inspecties en autoriteiten in Nederland'* gebruiken, mede geschreven door medewerkers van Bureau Inspectieraad.

Het Leertraject Strategisch Toezicht (LST) over strategische vraagstukken rondom vernieuwing van toezicht werd eenmaal georga-

niseerd, net als het Programma Top Toezichthouders (PTT), een leertraject voor (nieuwe) topfunctionarissen. Vanuit de academie draagt de Inspectieraad ook kennis over in leertrajecten van andere organisaties – zoals het rijks-traineeprogramma – en door de organisatie van kennisbijeenkomsten van toezichtmedewerkers en hoogleraren.

Met financiering van het A+O fonds is het traject ‘Inspectiewissel’ opgestart. Dat maakt het voor inspecteurs eenvoudig mogelijk om stage bij elkaar te gaan lopen.

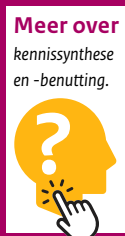

Onderzoeksprogramma Vernieuwing van Toezicht

In het wetenschappelijk onderzoeksprogramma Vernieuwing van Toezicht zijn de drie onderzoeksconsortia van wetenschappers en toezichthouders hun projecten daadwerkelijk begonnen. De eerste onderzoeksresultaten van het project dat zich richt op legitimiteit en gezag van toezicht zijn op twee bijeenkomsten zelfs al

gedeeld met toezichtprofessionals. Het programma is op initiatief van de samenwerkende rijksinspecties en de markttoezichthouders ontwikkeld binnen de nationale wetenschapsagenda van NWO. In 2022 is gewerkt aan een vierde projectvoorstel, gericht op kennisbenutting van de drie projecten. Dat project moet ervoor zorgen dat de wetenschappelijke kennis zijn weg vindt naar de toezichtpraktijk zodat de maatschappij er ook echt van profiteert.

Innovatie

Meer over

Programma
Innovatie
Toezicht.

Om de kwaliteit van toezicht te kunnen garanderen is het nodig om in de pas te blijven lopen met een snel veranderende omgeving. En dus is structureel aandacht nodig voor de vernieuwing van toezicht. Bureau Inspectieraad heeft daarvoor het Programma Innovatie Toezicht, dat de kracht van de samenwerking tussen de organisaties wil gebruiken om zo de veranderingen binnen de individuele organisaties te versterken en te ondersteunen. Het programma kent drie lijnen: Maatschappelijke dialoog, Nieuwe technieken en Professionalisering.

Podcasts

De toekomst
van toezicht.

Maatschappelijke dialoog

Binnen deze lijn worden activiteiten ontplooid om de dialoog tussen inspecties en maatschappij te bevorderen. Afgelopen jaar zijn er twee sessies georganiseerd waarbij externe experts hun kennis deelden met toezichtmedewerkers van de rijksinspecties. Daarnaast

waren er twee sessies waarin inspecteurs vanuit de aangesloten organisaties hun ervaringen deelden.

Ook zijn in de serie podcasts De toekomst van toezicht twee nieuwe seizoenen met in totaal zeven podcasts gepubliceerd. In seizoen drie gingen inspecteurs-generaal in gesprek met speciale gasten over de maatschappelijke ontwikkelingen en wat die betekenen voor de toekomst van

toezicht. Seizoen vier bestond uit drie 1-op-1 gesprekken met IG's. Tussen de seizoenen door verscheen ook nog de jubileumeditie ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van de Inspectieraad.

Nieuwe technieken

In de programmajijn Nieuwe technieken waren twee werkgroepen actief: over cybersecurity en over AI / kunstmatige intelligentie. Er komt veel nieuwe EU-regelgeving op

het gebied van cybersecurity en AI. In de werkgroepen is deze regelgeving besproken en is er

gewerkt aan gezamenlijke toezichtkaders. In het najaar volgde een inventarisatie bij de inspecties van de wensen voor samenwerking op het gebied van digitalisering.

Professionalisering

Wat betreft professionalisering lag de focus ook dit jaar op Kritische Beroeps Situaties (KBS), situaties waarbij een inspecteur moet handelen zonder gebruik te kunnen maken van regels of protocollen. Nadat een rapport over KBS werd aangeboden bij de Inspectieraad, vonden bij meerdere inspecties gesprekken hierover plaats.

Meer over

module Kritische Beroeps-situaties.

KBS-gesprekken zijn onder verschillende noemers bij meerdere inspecties bekend. Als vervolg op het KBS-traject was er in de Utrechtse hortus een bijeenkomst waarbij de verschillende vormen werden geïnventariseerd, onder de verzamelnaam 'het goede gesprek.'

Meer over de Innovatieprijs.

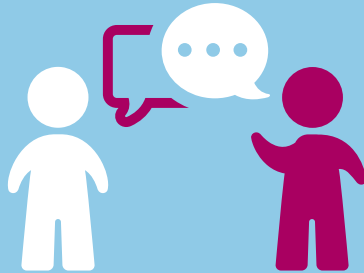

Ter stimulering van innovatie binnen het toezicht organiseert de Inspectieraad samen met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en de beroepsvereniging VIDE tweejaarlijks de Innovatieprijs. Winnaar in 2022: De Inspectie Leefomgeving en Transport, met het project Internettoezicht op F-gassen; waarmee sneller en eerlijker relevante overtreders kunnen worden opgespoord bij illegale handel in vervuilende F-gassen/koude gassen. De publieksprijs ging naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit met het project Cameratoezicht slachthuizen dierenwelzijn.

Een werkgroep boog zich over de problematiek van de krappe arbeidsmarkt en wisselde kennis en ervaringen uit over het werven en behouden van personeel voor de inspecties.

Ontmoeten

De Inspectieraad staat voor de krachtenbundeling van de aangesloten rijksinspecties om samen te werken aan goed toezicht. De Inspectieraad bevordert dan ook op allerlei manieren dat iedereen uit de wereld van toezicht elkaar kan ontmoeten. Ontmoeting maakt het mogelijk dat toezichthouders elkaar inspireren en van elkaar kunnen leren.

Via het digitale Netwerk Publiek Toezicht is kennisdeling en ontmoeting mogelijk. Deze besloten community van ambtenaren werkzaam in het toezicht bewees ook dit jaar weer zijn nut. Maar elkaar live ontmoeten was gelukkig ook weer mogelijk. Een greep hieruit:

Meer over
het Toezicht-
festival 2022.

- Het Toezichtfestival op 16 juni, met als titel ‘Roze brillen en blinde vlekken’, ging over hoe toezicht kan bijdragen aan het herstel van vertrouwen in bestuur en politiek. Onder een stralende zon ontmoetten meer dan 400 deelnemers elkaar in Fort Altena. Dit moment werd ook aangegrepen om afscheid te nemen van Jan van den Bos, die na elf jaar voorzitterschap van de Inspectieraad het stokje overgaf aan Alida Oppers.
- Er zijn een kleine dertig netwerken binnen het toezicht die elkaar verder helpen in hun professionalisering. Zo overleggen de

hoofden communicatie van de deelnemende inspecties periodiek met elkaar en vonden de communicatiemedewerkers elkaar eind september op de Communicatie Meet-Up.

- Eveneens in september was er de traditionele Nazomerborrel waarmee de Inspectieraad zijn relaties in de netwerken dankt voor hun inzet.
- De 14 Inspectieraadleden zelf hadden in november een 24-uurs bijeenkomst waarin er ruimte was om met elkaar dieper op specifieke thema's in te gaan.
- De docenten van de Academie voor Toezicht ontmoetten elkaar op de Docentendag waar ze inzicht kregen in elkaars modules.
- In november bogen ruim vijftig deelnemers zich tijdens een symposium over het thema publiek vertrouwen.
- De viering van 15 jaar Inspectieraad stond ook in het teken van de ontmoeting: 25 voormalige én huidige inspecteurs-generaal kwamen bij elkaar voor een reünie. Daarnaast werd ook in een dubbel-interview en een podcast stilgestaan bij het jubileum.

Meer over

het symposium
Publiek Ver-
trouwen.

Interview

15 jaar
Inspectieraad.

Podcast

15 jaar
Inspectieraad.

Dit is een uitgave van Bureau Inspectieraad. Meer informatie over deze en andere uitgaven is te verkrijgen bij:

Bureau Inspectieraad
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
www.rijksinspecties.nl
info@inspectieraad.nl
070 - 70 00 567

© Bureau Inspectieraad, Den Haag, 2023

Illustratie & grafisch ontwerp:

Ontwerpstudio 2 MAAL EE
Elise Eekhout
www.2maalee.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
